

Slovenski dom

Štev. 271.

V Ljubljani, torek 29. novembra 1938.

Letoll 1

Predsednik angleške vlade in zun. minister bosta obiskala v začetku januarja Rim

London, 29. nov. o. Poluradno poročajo, da bosta predsednik angleške vlade Chamberlain in zunanji minister Halifax uradno obiskala Rim v začetku januarja, najbrž 10. ali 12. V Rimu bosta imela važne razgovore z Mussolinijem in zunanjim ministrom Cianom. Razgovori bodo veljali izpolnitvi italijansko-angleškega sodelovanja. Domnevajo, da bodo pri angleškem obisku obravnavali naslednja vprašanja:

1. Špansko vprašanje, glede katerega bo Chamberlain zahteval, naj Italija odpokliče nove oddelke protovoljev iz nacionalistične vojske. Potem bi Anglija priznala generalu Francu vojne pravice.

2. Chamberlain bo skušal pripraviti pogoje za popoln sporazum med Francijo in Italijo. Za

ta sporazum pa zahteva Mussolini, da se Francija neha vmešavati v špansko vprašanje in da prizna nacionalistično državo ter vojne pravice generalu Francu.

3. Chamberlain bo najbrž prosil Mussolinija, naj posreduje, da bi Nemčija uredila svoje odnose z Anglijo ter s tem omogočila sklenitev zveze štirih velesil in omejitev oboroževanja.

4. Razgovori se bodo nanašali tudi na gospodarska vprašanja v Abesiniji, na trgovino med Abesinijo in angleškimi kolonijami in na pomorsko ravnovesje med Anglijo in Italijo na Sredozemskem morju.

5. Možno je, da se bodo dotaknili tudi nemških zahtev glede kolonij in se posvetovali o tem, kakšne možnosti so za vrnitev teh kolonij.

Pariz, 29. nov. o. Novi italijanski poslanik v Parizu, Guariglia, bo danes izročil svoje poverilnice predsedniku republike Lebrunu. S tem bodo vzpostavljeni redni odnosi med Francijo in Italijo, ki so bili prekinjeni vse od razglasitve sankcij v jeseni 1935. Ni pa verjetno, da bi se začeli kakšni razgovori za ureditev razmerja med obema državama pred angleškim obiskom v Rimu. Francoski krogi poudarjajo pri tej priliki, da zavzema Anglija in Francija docela enako stališče glede Španije in priznanja vojnih pravice generalu Francu, da so francoski interesi v zahodnem delu Sredozemskega morja prav taki kakor angleški in da ne bosta niti Anglija niti Francija dovolili, da bi kdo ogražal na Sredozemskem morju zveze z drugimi zemljami.

Vesti 29. novembra

Rektorja na romunskem vseučilišču v Cluju sta ustrelila dva študenta in pobegnila. Na begu sta ubila še policajca, ki ju je hotel prijeti. Umor rektorja je političnega značaja in ga pripisujejo Železni gardi.

Na 13.650 m dolg polet se je včeraj dvignilo nemško štirimotorno letalo »Condor«, s katerim nameravajo Nemci v štirih oddelkih premagati razdaljo iz Berlina v Tokio. Letalo bo med poletom pristalo v Bassori, Karaciju in Anoniju.

Angleško bombno letalo, ki se je z dvema drugima pred nekaj tedni udeležilo rekordnega poleta iz Egipta v Avstralijo, se je pri Richmondu v Avstraliji včeraj čisto razbilo. Posadka je po čudežnem naključju ostala pri življenju.

Zaradi zadnjih porazov barcelonske armade je rdeče vojaško sodišče obsodilo na smrt tri štabne častnike, več višjih častnikov pa je bilo odstavljenih in poslanih deloma v koncentracijske taborne, deloma pa v prve bojne vrste za kazen.

Sv. oče Pij XI. si je docela opomogel od zadnjega napada boleznin in bo spet sprejemal romarje, za zdaj samo novoporočence.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je včeraj obiskal kralja Jurija VI. in mu poročal o svojih razgovorih v Parizu ter o sestanku, ki ga je imel z bivšim kraljem Edvardom VIII.

Bataljon italijanskih grenadirjev, ki so v začetku vojne med Kitajci in Japonci stražili italijanske predel mesta Sanghaja, se je včeraj vrnil v Italijo.

Angleški tisk se bavi z resnim stanjem v Franciji in pravijo, da mora vlada odločno nastopiti proti komunističnemu hujskanju delavstva na stavko.

Poljski tisk zelo previdno piše o novi smeri poljske zunanje politike, ki se je nenadno obrnila čisto na rusko stran.

Dr. Korošec v dolenski prestolnici

Nad 6000 ljudi je včeraj v Novem mestu manifestiralo za svojega voditelja

Ljubljana, 29. novembra. Včeraj dopoldne je bilo v Novem mestu veliko manifestacijsko zborovanje JRZ, katerega se je udeležil notranji minister dr. Anton Korošec. Pri vstopu v Novo mesto so dr. Korošca pričakovali senator in okrajni kandidat za okraj Novo mesto dr. Kulovec, njegov namestnik banski svetnik Veble ter okrajni glavar Vidmar. Novo mesto je bilo okrašeno z državnimi zastavami. Pred Prosvetnim domom so se zbrali člani krajevne organizacije JRZ in zastopniki okrajne organizacije JRZ ter ogromna množica ljudstva. Dijaki srednjih šol so z drugimi šolarji tvorili gost špalir. Mala deklica je deklamirala prigodno deklamacijo in izročila dr. Korošču lep šopek cvetja. Minister dr. Korošec je bil navdušeno pozdravljen. Pred Prosvetnim domom so ministri dr. Korošca sprejeli župan dr. Marjan Polenšek, učitelji vseh zavodov in šol ter prosti Cerni z zastopniki duhovščine iz mesta in okraja, več županov iz okolice, zastopniki gasilcev, poveljniki mesta kapitan 1. razreda Krišič in drugi. Minister Korošec se je pozdravil z vsemi. Prvi je ministra dr. Korošca pozdravil župan dr. Polenšek, ki je v svojem govoru obenem sporočil dr. Ko-

rošču, da ga je novomeška občina izvolila za svojega častnega meščana in mu izročila diplomu z besedami: Mi smo vaši, a vi ste našli Bog vas živ! Živel naš voditelj dr. Korošec! Vsi prisotni so vzkliznili »Bog živi dr. Korošec!« Godba je zaigrala državno himno, ki so jo vsi prisotni poslušali odkritih glav. Minister dr. Korošec se je zahvalil županu in vsem, ki so se udeležili sprejema. Njegove besede so prisotni navdušeno pozdravili. Nato se je dr. Korošec skozi gost špalir mladine JRZ podal proti dvorani Prosvetnega doma. Prosvetni dom je bil lepo okrašen. Dvorana in galerija sta bili nabito polni. Množica, ki je bila zbrana na ulicah, je poslušala govor preko zvočnikov. Minister dr. Korošec je v enournem govoru razložil notranjo in zunanjo politiko vlade. Njegov govor so zborovalci pogostokrat ustavljali z močnim odobravanjem in ploskanjem. Za dr. Koroščem je govoril še senator dr. Kulovec, nakar je bilo zborovanje zaključeno. Zborovanja se je udeležilo nad 6000 ljudi. Iz Novega mesta je minister dr. Korošec odpotoval v Črnomelj, kjer je imel ob dveh popoldne zborovanje.

Francija pred splošno stavko

Vlada je odredila mobilizacijo državnih uslužbencev in rekvizicijo prometnih sredstev

Pariz, 29. nov. o. Levičarska glavna delavska zveza je kljub opominom predsednika vlade in kljub odporu večine delavstva včeraj razglasila, da zapoved glede splošne stavke jutri velja. Vlada je zaradi tega odredila rekvizicijo vseh javnih prometnih sredstev in ustanov (električnih central, plinarn itd.), da kljub levičarski stavki zagotovijo prebivalstvo, zlasti v prestolnici, redno in neovirano življenje. Vsi javni uslužbenci, zlasti na železnicah so mobilizirani in spadajo od sinoči dalje pod vojaški zakon. Predsednik vlade Daladier je

naročil vsem prefektom, da morajo takoj narediti seznam vseh uradnikov in uslužbencev, ki bi jutri ne prišli na delo. Ti bodo takoj odpušteni iz služb ter postavljeni pred sodišče zaradi upora proti državnim oblastem.

Navzlic tem vladnim odredbam so nekatere posamezne strokovne zveze izdale svojem članstvu oklic, da naj se ne ozira na mobilizacijski odlok in naj ne pride jutri na delo.

Socialistični poslanski klub je vložil oster protest proti stališču predsednika vlade Daladiera.

Kako je dr. Kramer denunciral

»Delavska politika« je v predzadnji številki proglašila voditelja slovenske fašistovske in protidemokratske JNS za socialističnega kandidata v Ljubljani. Ona in socialistični voditelji, ki so sklenili volivni sporazum s pokroviteljem Orjune, bodo gotovo napeli vse sile, da naženo v Ljubljani in drugod delavstvo, naj oddaja glasove za kandidata in stranko, ki sta pri delavstvu tako priljubljena kakor dr. Kramer in JNS. Dr. Kramer je s socialističnim gospodom dr. Jelencem imel v nedeljo sestanek v Ljubljani. Sestanka so se udeležili socialistični zaupniki iz raznih krajev. Po poročilu včerajšnjega »Naroda« je bil pokrovitelj Orjune in glasniki demokracije od socialistov burno pozdravljeni. Gotovo jim je govoril o svoji ljubezni do delavstva: o trbovljskih umorih, o zakonu o zaščiti države, o procesih proti delavstvu in kar je še takih socialnih mejnikov v pisani zgodovini njegove stranke. Nedvomno je tudi govoril o svoji skrbi za slovensko rudarsko delavstvo nekdanj in sedaj. Da to njegovo poročilo, ki je gotovo bilo polno obzirne, toda prepričljive samohvale, izpopolnimo, prinašamo spodaj zanimivo listino iz leta 1934. Ta listina zgovorno pravi, kako je dr. Kramer ljubil naše rudarsko delavstvo tedaj, ko je bil aktivni minister in s kakšno izredno ljubeznijo je zasledoval vse tiste, ki so si drznili poročati o strašni stiski v slovenskih rudarskih revirjih.

Marca meseca leta 1934. je država ustavila slovenskim rudnikom vsa naročila premoga. Stiska in beda, ki sta že tako in tako vladali v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in drugod, sta grozili spremeniti se v katastrofo. Od slovenskega časopisja je tedaj edini »Slovenec« vzdignil svoj glas za stradajoče trbovljske rudarje in v presretnem poročilu opozoril Slovenijo in državo na strašno stisko, ki vlada v slovenskih rudarskih revirjih.

Dr. Albert Kramer, danes socialistični, to je delavski kandidat za Ljubljano, tedaj pa JNS-arski zastopnik Slovenije v vladi, je na to poročilo »Slovenec« odgovoril po svoji narodni, ministrski, socialni in častnikarski dolžnosti (kot direktor »Jutra«) takole:

Ljubljana, 29. III. 34.

Dragi gospodine kolego!

Jedva sam došao u Ljubljano već sam upao u čitavu uzbunu zbog rada u Trbovljskim rudnicima. Ovdajšnji »Slovenec« naime danas je ob-

javio vest pod naslovom »Železnice otkazale primanje ugljena«. U toj vesti kaže, kako sada nastupa katastrofa za radnike i kako se ljudi sad gone u očaj. Prilazim Vam dotični eksemplar »Slovenca« i savetujem, da statuirate eksemplar. Vest »Slovenca« je tipičan primer, koji spada pod zakon o zaštiti države. Ja bih odmah zvao gospodina Ucovića (državni tožilec!) i tražio istragu.

Medjutim saletavaju me telefonskim molbama iz Trbovlja i Zagorja jeli istina, da se namerava obustaviti liferacije sa 1. aprilom, odnosno iste sniziti. Nema sumnje, da je vest »Slovenca« izazvala jednu duboku uzbuđenje među radništvom u revirima. Ja sam dao u revire saopštiti Vašu izjavu datu mi na telefonu 27. o. m. pre podne kad su bili kot mene delegati trbovljskog radništva i Ljubljanske radničke komore, da će za april biti dat kao provizorij dosadašnji mesečni kontingent i objavljani demant »Slovenčevih« zlonamernih vesti u sutrašnjem »Jutru« sa napomenom, da pregovori za definitivni kontingent zbog izvesnih nesuglasica među državnim železnicama i rudnicima u pogledu cena još nisu dovršeni.

Ja mislim, da sam dobro uradio pa bilo bi uputno, da se vest »Slovenca« i oficijelno demantira jer se za pitanje trbovljskog radništva interesuje kod nas ceo svet.

Prijeteljsko Vas pozdravlja

Kramer.

Tako je dr. Kramer pisal tedanjemu prometnomu ministru. Tako je sedajni socialistični kandidat skrbel za najrevnejše slovenske delavce. Denunciral je tiste, ki so si upali dvigniti glas v obrambo golega življenja naših rudarjev. Prinašamo ta dokument v opomin tistim, ki verjamejo socialističnim generalom in najnovjšemu in najbolj socialnemu delavskemu voditelju dr. Albertu Kramerju.

Dr. Kramerja pa pozivamo, naj bo pogumen in naj nas toži zaradi obrekovanja, da smo ga obdolžili denunciranja!

Panamski prekop bo treba izpopolniti in zavarovati tako, da bo nezavzet in docela varen. Tako zahteva vojni minister Združenih držav v poročilu, ki ga je poslal predsedniku Rooseveltu.

Francoski notranji minister Sarraut se je včeraj vrnil iz Turčije in tako ukrenil vse potrebno zaradi stavke, s katero groze levičarji za jutri.

V tem protestu pravijo socialisti med drugim, da je Daladier v svojem zadnjem govoru po radiu izjavil, da bi parlament sklepal o zakonskih ukrepih vlade, vendar pa Daladier še ni sklical parlamenta, da bi se to obljubil storiti vsaj do 15. novembra, ko mu potečejo posebna pooblastila. Socialistični poslanski klub misli, da sme samo parlament razpravljati o vseh teh vprašanjih, posebno pa o vprašanjih, ki se nanašajo na delavstvo. Prvič se je zgodilo v zgodovini tretje republike, da parlament ni bil sklican v določenem roku. To je zagrešil Daladier, ki je za režim nasilja.

Parlamentarni klub zveze republikanskih socialistov je objavil snoči izjavo, v kateri pravi, da je klub proti politiki pritiska na delavstvo. Klub poziva svoja dva ministra Pomareta in de Monzieja, da naj storita vse, da bi v zadnjem trenutku prišlo do pogajanj med vlado in glavno strokovno zvezo. V nedeljo dopoldne bo zasedal glavni odbor stranke republikanskih socialistov.

Zastopniki delavskih organizacij so pripravljani pogajati se z vlado. Ni izključeno, da bi ne bil dosežen v zadnjem trenutku sporazum, ker so voditelji glavne delavske zveze uvideli, da ne morejo računati na složen nastop vsega delavstva. Socialisti zahtevajo kot pogoj, da vlada prihodnji teden skliče zbornico, ki se bo posvetovala o spremembi zadnjih finančnih in socialnih vladnih ukrepov, zlasti glede 40 urnika. Daladier pa je izjavil, da je pripravljen pogajati se z delavskimi organizacijami samo pod pogojem, da organizacije najprej prekličejo zapoved o jutrišnji splošni stavki.

Razgovori kneza namestnika Pavla z angleškim zun. ministrom

London, 28. novembra. AA. Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle je sprejel danes v Buckinghamski palači v avdienco angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa. Avdienca je trajala od 12 do 13. Pretresala sta splošen političen položaj ter se dotaknila tudi gotovih vprašanj, ki neposredno zanimajo Veliko Britanijo in Jugoslavijo.

Obračunavanje na Češkoslovaškem

Praga, 29. novembra, o. Iz vladnih virov poročajo, da bo sedajni češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk, sin pokojnega predsednika Masaryka, odstopil in se ne bo več vrnil v domovino, kjer ni javnost nič kaj ugodno razpoložena proti njemu. Masaryk bo imel po odstopu vrsto predavanj o vzrokih češkoslovaškega poraza, najprej v Angliji, zatem pa v Ameriki.

Tisk češkoslovaške agrarne stranke, ki je prevzela vodilno vlogo v novi republiki, napada bivšega predsednika dr. Beneša in prinaša nova odkritja o njegovi krivdi za češkoslovaško narodno nesrečo. Javno mnenje se obrača ne samo proti njemu, marveč tudi proti pokojnemu predsedniku Masaryku. Vlada je včeraj sklenila, da je treba v javnih prostorih odstraniti vse kipe in slike pokojnega predsednika. Javnost tudi zelo obsoja vedenje nekaterih vplivnih sodelavcev dr. Beneša ob mobilizaciji, tako na primer pisatelja Karla Čapka, ki je veljal za nekakega uradnega umetnika v prejšnji republiki. Čapek si je zapravil vse simpatije s tem, da se je nekaj dni pred mobilizacijo umaknil iz domovine, poslal pa je v Prago slovesno pismo, katero so potem prebrali v radiu. V pismu je z ginljivimi besedami pozival vse Čehe in Slovake, naj do zadnje kaplje krvi branijo svojo domovino.

Potovanje angleškega kralja prihodnje leto

London, 29. nov. o. Angleški kralj Jurij VI. bo prihodnje leto potoval na več važnih obiskov v tujino. Obiskal bo Belgijo, da vrne uradni obisk belgijskemu kralju v Londonu in bo obiskal Romunijo, da se oddolži potovanju romunskega kralja in prestolonaslednika Mihaela v London. Največje zanimanje pa vzbuja v Angliji obisk, ki ga bo napravil angleški kralj Jurij VI. v spremstvu kraljice Elizabete maja meseca prihodnjega leta v Kanadi in v Združenih ameriških državah. Poleg ostalih vprašanj, ki so v zvezi s pripravami za to pot, razpravljajo zdaj tudi o pravnih vprašanjih. Pravijo, da ne bo zunanji minister Halifax spremljal kralja Jurija v Kanado. Smatrajo za možno, da bo kralja Jurija spremljal iz Kanade v Washington kak kanadski minister, najbolj verjetno predsednik kanadske vlade sam.

Romunski vladar se je vrnil v domovino

Bukarešta, 29. novembra. AA. Rador: Romunski kralj Karol se je v spremstvu vojvode Mihaela vrnil s svojega potovanja v London, Pariz, Bruselj in Berchtesgaden. Od meje pa do Bukarešte je na vseh postajah ogromna množica ljud-

Novinarski koncert

Sodelovali bodo:

ge. Bravničarjeva, Heybalova, Jerajeva, Kogejeva, Majdičeva, g. Simene, vojaška godba in pevski zbor Grafike

Po koncertu družabni večer z dvema godbama

1. decembra ob 8 na Taboru

Ministri govore . . .

Banjaluca, 29. novembra. AA. Včeraj ob 14 je prispele preko Prnjavora v Banjaluko ministri za gozdovalstvo in rudnike Bogoljub Kujundžić. Včeraj je imel dopoldne ob devetih konferenco s svojimi političnimi prijatelji v Gradačcu. Ob 11 je nadaljeval pot v Modriču, kjer ga je pozdravilo pred občinsko hišo nad 400 kmetov iz okoliških vasi. Napovedana konferenca se je spremenila v zborovanje. Popoldne je odpotoval v Vranjak, kjer ga je pozdravilo nad 300 ljudi. V svojem govoru je minister tudi v razložil politično stanje ter govoril tudi o bojih tamkajšnjega prebivalstva za osvobodjenje in zdinenje. Ob štirih popoldne je minister Kujundžić odšel v Odžak, kjer je imel govor pred 800 ljudmi. Babil se je s političnim položajem in z gospodarskim programom sedanje vlade. Ob 18 pa je nadaljeval svojo pot preko Dervente v Banjaluko.

Južnoafriški vojni minister v Rim

Rim, 29. novembra. o. Vojni minister južnoafriške republike Pirow je bil med svojim obiskom v Rimu včeraj sprejet pri predsedniku vlade Mussoliniju, s katerim je imel dolg razgovor.

Pirow je bil sprejet tudi pri državnem podtajniku za vojsko generalu Parianiju in zunanjem ministru Cianu. Popoldne je Pirow položil venec na grob neznanega junaka, nato pa v fašistični palači venec na grob fašistov, ki so padli v revoluciji. V Parizu bo Pirow odpotoval danes.

Kakor v Berlinu se je Pirow tudi v Rimu razgovarjal o vprašanju kolonij in skušal izvedeti za etališče, ki bi ga zavzela Italija o kakem morebitnem spreminjanju kolonialne posesti v Afriki. Razen tega je pri nemški in pri italijanski vladi naročil večje število najmodernejših vojnih in potniških letal za svojo državo.

Za medmestno tekmo Zagreba in Belgrada bodo Zagrebčani poslali v Belgrad naslednje moštvo: Glaser, Hügl, Konstatinović, Pajović, Jazbinšek, Kokotović, Šipoš, Kacijan, Wöflf, Antolković, Hrubec.

Pred 4000 gledalci sta odigrali prvenstveno nogometno tekmo SK Bata, Borovo in Slavija, Osijek. Rezultat je bil neodločen. Tekmo je sodil italijanski sodnik Chamberlini. Prvak osiješke podzveze bo verjetno SK Bata.

Svetovni rekord v plavanju na 100 m hrbtno je izboljšala Van Teggenlova, in sicer svojo lastni rekord, od 1:3 na 1:12,9.

stva, posebno mladine, navdušeno pozdravljala kralja Karla, ko se je peljal mimo z dvornim vlakom. Veliko navdušenje je bilo zlasti na večjih postajah. Ko je stopil kralj Karel z vlaka, so ga pozdravili predsednik vlade, kraljevski svetniki, člani vlade, člani civilne in vojaške hiše, diplomatski zbor v svečanih uniformah, med njimi tudi zastopniki Velike Britanije, Belgije, Francije in Nemčije.

Včerašnji glasbeni večer ljubljanske Filharmonije Velik simfonični koncert v Unionu

Zanimanje za dirigentske sposobnosti Lovra Mataiča, ki si je že v mednarodnem svetu napravil znamenito in uvaževano ime, ter za nova dela nadarjenega skladatelja Blaža Arničja je sinoči privedlo v Uniono veliko dvorano toliko ljudi, da so bila zasedena prav vsa mesta, polno pa je bilo tudi stojišče. Za Ljubljano je to vsekakor več kot zadovoljivo dejstvo, saj skoraj redno opazamo, da so glasbene prireditve pri nas večinoma slabo obiskane. Sinočni koncert je v tem pogledu na vsak način častna izjema, morda pa tudi zgovoren in jasen dokaz, da kvaliteten spored ljudi še vedno pritegne. Konec krajev pa nemara ne bomo pretirali, če v tem obisku — z rahlim optimizmom — že gledamo prvo lastovko, ki oznanja lepše čase.

Na sporedu je bila kot prva točka mnogo občudovana Bachova »Passacaglia«, ki jo je bil z orgelske partiture za simfonični orkester predelal Goedicke. Nič čudnega ni, če je našemu nemirnemu, zbeganemu času Bachova čista glasba tako zelo blizu. Resna, veličastna, mojstrsko stroga v liniji, ki niti za hip ni skrbhana nikjer z barociziranjem, razvlekovanim ali nabuhanim; izraz je le najkrajša in najradikalnejša formula, ki ne pozna zahajanja v stran in pretiranega razpredanja. Tod vro živi studenci z bogato, silno močjo, nikdar ne zmanjka obratov in genialno prinašane variacije si sledi z bleščečo rigorozno konsekvenco in z iznajdljivostjo, ki ji v nekakšni samsko ob sebi umevni, samozavestni prirodnosti ni primere. Delo božjega duha se razodeva v teh monumentalnih skladbah, za tisočletja so bile zložene, nobena, tudi še tako revolucionarna preokucija jih ne bo omajala, za vselej ob bile postavljene. Širina in moč genija, ki je bil v pravilnost svojega muziciranja absolutno prepričan, vjeta iz njih in še danes se moramo pred njima skloniti. Zdi se, da je za dojedanje »Passacaglie« predelava z orgelske partiture v partijo za simf. orkester izredno prikladna, saj se sicer — vsaj manj poučenemu poslušalcu — zvok polifonnega tkiva rad precej razblini. Mataič jo je oživil s preprostimi, logičnimi gestami in slogu, ki je bil presenetljivo odgovarjajoč grandiozni plemenitosti dela.

Druga simfonija iz slavne Mozartove trilogije, simfonija v g-molu, je mojstrovina zase, izrazito, svoješko delo tega edinstvenega skladatelja, ki se v vsaki svoji stvari nezamisljivo loči od vrstnikov prav tako kakor od božanskih tovarišev v vseh dobah. Značilen je njegov nagli ritem, ki se mu ni izvevati niti tod. Kako ganljiva je, brezskrbna se zdi, sila lahkotnega genija, ki mu ni bilo dano dolgo življenje. Nebojglena mladost le tu pa tam začuti slutnjo mračnega, zganee se, pa z vedro glavo in z lahkimi negami spet stopi živahnješe, dokler ob koncu ne postane rahlo zamišljena. Got iz Belgrada jo je oživil s pristnostjo kakor jo lahko dasta le popolno razumevanje in plamen, ki razodeva posebno pristno ljubezen.

Musorskega »Noč na golem brgu« smo v Ljubljani že slišali, pa ne tako kakor jo je dirigiral Mataič, ki se je v plemeniti zadržanosti poskušal izogniti — zlasti v sredi — prehudemu akcentiranju, da bi bil bliže nastrojenju in tisti čudni, magični refleksivnosti, ki je velikega Rusa spremljala v slednjem delu. Slika za sliko je vstajala mirno, navezana na prejšnjo, drsela pred nami in se je podajala prihodnji, do nočnega tihega razpoloženja, ki ga je Mataič pričaral z mojstrovino brez pridržka.

»Ples čarovnic«, ki ga je bil skomponiral Blaž Arnič, bi bil moral biti četrta točka programa, pa je odpadel, ker smo kranjski rojaki, kadar nas je več skupaj vpreženih v eno delo, od silo zložni; toliko je vselej časa preveč, da ga ob koncu zmanjka. Prizadeti že vedo, kaj mislimo, zato upamo, da bodo prihodnjič poskrbeli, da jim ga ne bo zmanjkalo. Red in točno delo sta pri muziciranju dva neizogibna, nujna faktorja.

Arnič je z adagiom in s scherzom iz »Dumec« dokazal, da so odveč vsa namigavanja in smešna vsa skomizgovanja, ki bi mu rada vzela — prav v slovenskem malomeščanskem duhu — reputacijo velikega skladatelja. Svojo kvaliteto in svoj veliki talent je zmagovito dokazal v sijajni bleščeči maniri, prepričal je tudi najbolj skeptičnega modrijana, če le ni že do kraja zakrknjen in cinčen. Odzvonil je »učenjacom«, ki so v njegovem delu gledali le študije, zanimive, pa blede in epigonske. Arnič je v izrazu tako močan, da mu pri nas nimamo koga postaviti ob stran. Njegov vzpon je nagel in silen, napredovanje vprav presenetljivo. Tisti, ki so hoteli vedeti, da ne bo znal nikdar instrumentirati, so odhajali osramoščeni: tega prevažnega dela pri nas doslej še zlepa ni kdo opravil z večjo intuitivnostjo in sprtnostjo. Arnič orkester zveni. Največ pa je tisto »nekaj«, tisto božansko, česar možje, ki »si upajo v šestih mesecih tudi iz največjega muzikalnega nevedneža napraviti skladatelj«, ne bodo nikdar mogli svojim »pacientom« viliti v glavo, ne s trudom, ne z znojem, ne s hipnozom.

Meditacija in slikovite podobe se menjavajo v adagiu, živi ritem naših tal in našega življenja je dobil v Scherzu formulacijo, ki je ni več samo naša, ampak pripada velikemu svetu. Zdi se nam, da bo dovršena Arničeva »Dumec« šla svojo veliko in široko pot k zmagoslavju ne samo doma, ampak tudi na tujem. Duha ni mogoče utajiti: Musorski je o glasbeni teoriji vedel morda le tretjino tega,

kar so vedeli moskovski konservatorijski profesorji, toda kaj je ostalo od enega, kaj od drugih? Duh je, ki odloča, propad pa to, da se da danes glasbe izučiti tako kakor obrti — in zraven postati učen arhitekt, ki skeptično sprejema zviška vse, kar prihaja od ljudi, ki niso bili deležni tako intenzivne muzikalne žole kakor sam.

Mataič je velik, njegova ustvarjalna sila osvaja. Le redko se zgodi, da se kultiviranost tako srečno druži z neobzrdano elementarno silo kakor se pri njem. Tak dirigent je oblikovalec, ne pa rokodelca, ki večje klati takte!

Regulacija Mure napreduje

Letošnji pomlad je obmursko prebivalstvo v Apaški kotlini, Murskem polju in Prekmurju obiskala katastrofalna poplava, ki je prizadejala veliko škodo na polju. Mnogi posestniki so bili zaradi te poplave hudo prizadeti, ker jim je voda uničila ves žitni pridelek in seno. Po poplavi je bila najhujše prizadeta Apaška kotlina v širokem pasu vzdolž reke Mure, kjer je voda odnašala in uničevala vse, na kar je napaleta.

Po tej katastrofalni poplavi je poslala banovina v prizadete kraje cenilno komisijo, ki je ugotovila škodo, a istočasno je posebna tehniška komisija pregledala rečni tok in uvidela potrebo po nujni regulaciji reke Mure. Komisija je izdelala načrt, po katerem bi se izvedla regulacija na ugoden način, da se s tem obvarujejo ogroženi predeli pred nadaljnimi poplavami. Dela so se za tem kmalu pričela na najbolj ogroženem predelu v Zgornjem Cmureku, kjer je voda ob poplavi porušila del banovinske ceste Zg. Cmurek—Apače. Porušeni obrežni del ceste so že skoraj povsem uravnali, a sedaj teko dela ob nasipanju gramoznega nasipa ob obrežju, ki bo vzdrlžal deročo vodo ob poplavih. Ob cesti pa grade obrežni varovalni zid. Pri teh delih je zaposlenih okrog 60 delavcev. Regulacijska dela napredujejo tudi v Gornji Radgoni, kjer nameravajo zgraditi poseben varovalni zid ob reki Muri vzdolž trga, kajti ob zadnji poplavi je ves spodnji del Gornje Radgone občutno trpel.

Z novo regulacijo bo storjeno za našo severno mejo veliko delo, ki bo obmejnemu prebivalstvu najboljša opora in jamstvo za njegov gospodarski in kulturni napredek.

Boj ZZZ za izvajanje socialne zakonodaje

Iz vseh do sedaj priobčenih poročil o našem narodnem delavskem strokovnem gibanju je razvidno dvoje dejstev, ki dajejo našim socialnim razmeram svoje obteženje:

1. Zahvaljujoče se politiki sedanje vlade dr. Stojadinoviča in Korošca, ki je storila vse, da je uveljavljena v naši državi za zaščito delavskega stanu socialna zakonodaja, za katero nas lahko zavida marsikateri modernih držav.

2. Naše slovensko delavstvo ima svojo lastno, narodni skupnosti pripadajočo strokovno organizacijo Zvezo združenih delavcev, ki zastavlja vse svoje sile, da se obstoječa socialna zakonodaja v posameznih primerih tudi stvarno izvaja.

Omenjena dejstva tvorijo jedro tudi v naslednjem primeru:

Lesni delavci v Mislinjski dolini, ki so organizirani v ZZZ, se že dalj časa zavzemajo za izboljšanje svojega položaja in priprerno ureditev delovnih pogojev; vendar se je prizadeto podjetje g. dr. Pergerja v Mislinju dosegel spretno izognilo pogajanjem in tudi zadnji razgovori, ki so se vršili dne 18. novembra med podjetjem in zastopniki delavstva, niso imeli uspeha, da se skliče pogajanja.

Da prepreči sleherni izigravanje upravičenih delavskih zahtev, je napravila centrala ZZZ vlogo na okr. načelstvo v Slovenjem Gradcu in zaprosila za poravnalo razpravo. Ker bo podjetje na poziv oblasti vsekakor moralo pristati na pogajanja, bo mislinjsko delavstvo dobilo priliko, da si, v okviru obstoječih socialnih zakonov, pod vodstvom ZZZ, pribori boljši košek kruha.

Žalostna usoda mladega divjaka

Maribor, 27. novembra.

Na Špičniku ob severni meji se je danes ustrelil 19-letni delavec Herman Maček. Kljub temu, da je umrl žalostne smrti, se je vendar ves kraj oddahnil, ko je začel to vest. Dasi je bil še mlad, je vendar strahoval ne samo domače, temveč vso okolico. Vedno se je pretepal ter je imel zaradi tega že opelovano posla s sodiščem. Pred nedavnim časom je bil zaradi težke telesne poškodbe obsojen na pogojno ječo. Sinoči pa je zopet podival ter je navlil na svojega deda in ga hudo pretepel, tako da ima starček resne poškodbe. Sedaj se je ustrašil posledice tega dejanja, ker je vedel, da mu sodniki drugič ne bodo prizanesli ter ne bo obsojen na pogojno ječo. Zaradi tega se je ustrelil s samokresom v glavo ter so ga našli domači že mrtvega.

Vsa moravska dolina za dr. Korošca

Moravče, 27. nov.

Volivno gibanje v moravški dolini je v polnem razmahu. Možje in fantje se pridno udeležujejo sestankov, ki so se vršili že po vseh večjih vaseh širom po moravški občini. Nasprotniki nimajo takih sestankov ter bi jim tudi nič ne koristili. Na zmago pri volitvah pri nas ne morejo računati, zakaj vsa moravska dolina je odločno na strani slovenskega voditelja dr. Korošca. To se je pokazalo v nedeljo na volivnem zborovanju v nabito polni dvorani Ljudskega doma. Do 1000 zavednih volivcev je burno pozdravljalo kandidata g. Štrcina ter ga tako reklo že izvolilo za svojega poslanca. Govor dr. Zvoljka, ki je obračunal v raznimi prijatelji bivšega režima, je izval grozovito odobravanje pa tudi ogorčenje ob spominu na preganjanje in krivice. Val navdušenja se je ob zaključku izlil v mogočno pesem »Hej Slovenec, ki jo je pela vsa dvorana. Ljudstvo je živahno vzklikalo svojemu kandidatu Štrcinu in dr. Korošcu, za katera pojdemo 11. decembra pogumno na volišče.

Iz Slovenskih goric

Kokoši tatovi so spet pričeli z delom po severnem delu Slovenskih goric. Ti neprijetni gostje se običajno pojavljajo vsako leto pred zimo. Pretekli teden so oplenili ti »hijak« več kurnikov in odnesli nekaj posestnikom in viničarjem vse kokoši.

Volivno gibanje je tudi v Slovenskih goricah doseglo svoj višek. V okraju Maribor levi breg bodo 11. decembra Slovenjgoričani pokazali, kako strnjene so naše vrste ob narodnem voditelju, rojaku Slovenskih goric, dr. Korošcu. Glasovali bodo za listo JRZ, katera kandidati so delavni možje, ki uživajo povsod zaupanje in spoštovanje, župan od Sv. Ane g. Špindler Jože in podžupan G. Zebot Franjo iz Maribora. Za zaupanje si prizadevajo kajpak tudi kandidati iz tabora, ki nastopa proti večini slovenskega naroda s svojo demagogijo in z vsemi mogočimi obljubami. Naši pošteti volivci bodo 11. decembra izrekli s svojim glasovanjem zasluženo odobrodo tem ljudem, za katere ni več prostora med nami.

Ne nasedajte goljufom!

Celje, 28. novembra.

Na sejmje v celjskem okraju prihaja vedno več izkoriščevalcev, ki najprej s strelskimi in drugimi igrami vabijo k sebi ljudi, nato pa jih pregovore, da pričnejo z igranjem hazardnih iger. Take reči vidimo skoraj na vsakem najmanjšem sejmu na deželi, vidimo jih celo na živinskih sejmih, kjer s svojo sprtnostjo goljufajo in oskubio marsikatero poštenjaka. Premnogokrat se dogodi, da pride kmet na sejem, kjer prodaja telčka ali prašička, da bi si kupil prepotrebno obleko ali perilo, pa ga ti goljufi z neko posebno privlačnostjo zvajajo, da prične z igro. Mnogo jih pride na sejem zato, da bi si kaj kupili z denarjem, katerega so si priharili z odtrogovanjem od ust, pa jih dobe ti goljufi, ki na spreten način vžgejo v igralcu strast, da igra, dokler vsega ne azigra. Sele, ko je žep prazen, se zgrozijo, a je že prepozno. Goljuf se prav na široko in potuhnjeno smeje, kmet pa gre z žalostnim srcem domov.

Ti goljufi si v mesta ne upajo, svoj nepošten posel opravljajo raje v vaseh in trgih, kjer ni tolike kontrole kot v mestu. Oblast naj bi prepovedala vse hazardne igre, posebno paznjo pa naj posveti številnim obiskovalcem naših sejmov z juga. Naš narod je narod poštenjakov, zato bo enkrat obračunal z izkoriščevalci in goljufi. Vsem kmetom pa naj velja beseda prijateljstva, da se izogibajo na sejmu takih ljudi, ki jim kradejo to, kar so si z žuljavimi rokami zaslužili in s pritrovanjem od ust priharili.

Zahtevajte povsod naš list!

Vlomilci v cerkve v Sl. goricah pred sodniki

Maribor, 29. novembra. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se zagovarja danes ena najdrznejših vlomilskih tolp, kar jih je zadnja leta delovalo v Slovenskih goricah. To so vlomilci, ki se niso strašili niti pred najhujšimi zločini ter so si naprtili na vest dva cerkvena ropa.

Iz preiskovalnega zapora, v katerem se obtoženci nahajajo, so pripeljali pazniki danes ob 10 dopoldne 26 letnega viničarja Ivana Grašiča iz Zerovincev, 32 letnega najemnika Martina Zidariča iz Veličan, 28 letnega viničarskega sina Antona Tomaziča iz Brebrovnika, njegovega mlajšega 22 letnega brata Martina, 29 letnega viničarja Antona Grmača iz Litmerka, 39 letnega posestnika Franca Zemljiča iz Zerovincev ter 36 letnega trgovca Ivana Cernezla iz Ivanjkovcev.

Obtoženci so osumljeni 17 vlomov in tatvin. Vršili so jih od oktobra 1937 do 14. aprila 1938. Glavna junaka sta bila Grašič in Zidarič, ki sta sama izvršila na svojo roko 9 vlomov ter povzročila 17.000 din škodo. Vlamljala sta povedo, kjer je bila ugodna prilika, kradla pa tudi vse, kar jima

Navodila za slavnostni sprevod 1. decembra

Ljubljana, 29. novembra.

Vsa društva in organizacije se zbero na Vodnikovem in Krekovem trgu ob 17.30, in sicer na prostorih, kakor jih je sklenil rediteljski odsek. Godbe se postavijo na čelo skupin po navodilih rediteljev. Na zbirališčih bodo postavljene tablo z označbami posameznih skupin, za red in orientacijo pa bodo skrbeli posebni reditelji pod nadzorstvom mestnih uradnikov. Reditelji bodo imeli na levem rokvu bel trak z napisom »Reditelji« in z mestno štampiljko, službujoči mestni uradniki bodo pa imeli belo, zelene trakove na rokah. Prosimo, da se v vsem pokorite naredbam rediteljev, ki bodo na razpolago tudi za vse informacije. Bakle bodo napredaj za Vodnikovim eponenikom na Krekovem trgu po 1 din komad. Bakle je treba prižgati šele, ko se prične sprevod premikati. Pri prižiganju bakel bodo pomagali reditelji in mestni poklicni gasilci. Sprevod krene točno ob 18. ko se priključi vojaškemu obhodu, zato prosimo, da so vsi udeleženci znesljivo najkasneje ob 17.30 na mestu. Slavnostni sprevod se bo pomikal po naslednjih ulicah, trgih in cestah: Pred škofijo, Stritarjeva ulica, Tromostovje, Marrijin trg, Miklošičeva cesta, Kralja Petra trg, Tavčarjeva ulica, Ajdovščina, Tyrševa cesta, Selenburgova ulica, Kongresni trg, Vegova ulica, Zoisova cesta, Senjakovski most, Trubarjeva ulica, Sv. Jakoba trg, Slari trg in Mestni trg, kjer poslušajo nagovor župana dr. Jura Adlešiča. Po govoru zaigra vojaška godba narodno himno. Po himni razhod, in sicer naj odkorakajo organizacije spet v strnjene vrstah v svoje prostore, prav tako kakor naj tudi vse večje organizacije pred sprevedom v strnjene vrstah prikorakajo na zbirališče na Vodnikovem in Krekovem trgu. Ljubljana naj složno manifestira za kraljevino Jugoslavijo, kakor je zanjo složno manifestirala pred 20 leti! Društva, ki se še niso prijavila k udeležbi, naj se usno ali pisмено zglase mestnemu tiskovnemu referentu, soba št. 37 v I. nadstropju mestnega poglavarstva, Mestni trg št. 2.

Nov kolesarski tat prijet

Stahovica pri Kamniku, 28. novembra.

Že v naših gorskih krajih, kjer je nekdanj vladalo sožitje in spoštovanje do vsega, posebno do tuje lastnine, se pojavlja od časa do časa kakšna drzna tatvina. Tako je bil te dni razkrinkan 19-letni kolesarski tat Z. J. iz Okroglega, ki je ein bivšega veleposestnika in imovitega kmeta. V razdobju treh mesecev sta zmanjkali dve kolesi. Maršikom pa je s kolesa, ki ga je pustil pred hišo ali gostilno, zmanjkalo dinamo. Septembra je spet zmanjkalo tretje kolo, ki je bilo last žene gostilničarja Erjavčeva Lojzeta. Samo za trenutek je v mraku pustila kolo pred hišo — pa je že izginilo. Kolo je bilo vredno 1450 dinarjev. Začelo se je zasledovanje in polzvedovanje vse križem, dokler ni kamniški orožnikom prišlo to na uho. Ko so razne slutnje precej dozorele, sta odšla v Stranje orožniki vodnik g. Šnabel in kaplar g. Ivanovič. Zvedela sta med potjo še marsikaj in končno tudi to, da se je ukraden kolo ge. Erjavčkove v noči od 21. na 22. t. m. znašlo ob novo zgrajenem poslopju g. Uršiča Petra. Nato je patrola odšla k sestri Z. J.-a v Bistrišičico ter izvršila temeljito hišno preiskavo. Našli so dve kolesi, 6 dinam ter precej drugih delov koles. Zdelo se je, da je Z. J. imel pravo mehanično delavnico; diname, ki jih je nabral po drugih kolesih, pa je prodajal po 7 do 8 kovačev, tako da je imel vedno kak »vevnek« za priboljšek. Vsa zaloga Z. J. je bila zaplenjena in oddana tukajšnjemu okrajnemu sodišču.

V Trstu je umrla najstarejša meščanka Ernesta Marinič, stara 102 leti. Časopisi posvečajo ob tej priliki pokojni daljše članke.

Požar je uničil hišo znanega oskrbnika kočje na Kaninu Josipa Kravanc. Poleg vse opreme je požar uničil ves letni pridelek, tako da je ostal Kravanc popolnoma na cesti brez vsega s številno družino. Planinsko društvo je pričelo zbirati zanj prispevke.

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

Bil je prepričan, da bo res tako. Vedel je po svojih dolgih izkušnjah, kako je z ljudmi. Čim višji je kdo v službi, tem laže je mogočnim in bogatim najti pri njem razumevanja...

Harrison je na odvetnikove besede rekel:

»Storili bomo vse, kar bo treba. Tudi z orožjem, če ne pojde drugače...«

Zdaj pa se je dogodilo nekaj česar ne bi bil nihče pričakoval, najmanj pa v tem trenutku in med temi ljudmi. Ne nadno je vstal s svojega sedeža inženir Whitney, se zvravnal kakor hrast med zakrnelim gmovjem. Ozrl se je po delničarjih, ki so ga gledali vsi presenečeni. Iz oči mu je sijala samozavest in sila, kakor da hoče slehernega človeka v dvorani prisiliti, da mu bo zrl v oči in da bo poslušal njegove besede. Spregovoril je s trdnim glasom:

»Gospodje, bil sem z vami kakor se spodobi za dobrega uslužbenca in sem si prizadeval, da bi podjetju čim bolj koristil. Toda samo do tedaj, dokler ste se držali postave in pravice. Zdaj pa, ko ste pripravljani na vse, ko hočete mirne

duše prelivati človeško kri in s silo brahiti krivico, ko se vzdigujete proti sodbi pravice, ne morem z vami. In vedite še tole: dokler bom jaz gospodar v rudniku, dokler bom jaz vodil dela tam, ne bo nihče prelival krvi. To si zapomnite! Če mi boste imeli še kaj sporočiti, me boste lahko našli v rudniku. Zbogom.«

Umolknil je, se priklonil predsedniku in odbornikom, ki so sedeli pri vodstveni mizi, potem pa jim je pokazal hrbet ter z odsekanimi koraki odšel iz sejne dvorane, ne da bi se bil še na koga ozrl.

V dvorani se je vseh zbranih prijala osuplost. Nihče ni pričakoval, da bi kdo mogel tako govoriti v tem položaju, v katerem je družba zdaj bila. Najmanj bi bili pričakovali, da bi se predzrnil do kakih takih besed uslužbenec, ki je bil odvisen od njih.

Tišina in zadrega, ki sta nastopili med delničarji, sta bili čisto podobni tišini, ki je vladala po dvorani, ko je bral predsednik usodno brzojavko o razsodbi. Prve trenutke se nikakor niso mogli znanji. Ostre in odločne inženirjeve be-

sede so se jim zasekale v dušo prav zato, ker jih je izgovoril tako preprosto in brez ovinkov.

Ta človek torej, ki je bil dragocenejši kakor vsi drugi uslužbenec, na katerega so stajili upanje za vse svoje bodoče delo, ta jih je zdaj tudi zapuščal. Nesreča je udarjala za nesrečo...

Kdo bo zdaj izvajal in dokončal dela, za katera je on naredil načrte. Brez njega je bilo sleherni nadaljnje izpopolnjevanje pri pridobivanju zlata nemogoče...

Prvi se spregovoril major Walch: »Ni mogoče, da bi človek verjel...« Nekdo se je oglašil:

»O tem ni dvoma. Kdor ga je pogledal, je lahko videl, da se fant ne šali.«

Zasišalo se je mrmranje: »Škoda, škoda! Težko mu bo dobiti naslednika!«

Zdaj se spregovoril Harrison, ki mu je bilo vse skupaj že čez glavo:

»Nikar si ne belite las s temi neumnostmi! Pustite ga vendar, naj počne, kar hoče. Jaz imam druge, važnejše načrte, da bi se utegnil ubadati s takimi pobit.«

Pri teh besedah je omalovaževaje zamahnil z roko, vstal in odšel iz sejne dvorane.

Drugi so se ravnali po njegovem vzgledu in tudi začeli počasi odhajati.

Premišljali so, kaj meni predsednik s svojimi besedami. Kakše načrte je zasnoval, da bi se otresel Whitneyja in da mu prepreči, da bi se mogel ustavljati sili, katero so nameravali uporabiti proti kmetom, če bi napadli rudnik? Ali namerava Harrison Whitneyja odsvoliti samo iz tega rudnika, ali ga bo sploh odpustil od podjetja?

Nihče ni vedel, kako in kaj. Toda vsi so dobro poznali Harrisona in vedeli, kako je sposoben ravnati, kadar gre za njegove koristi in za koristi njegovih sodrugov. Takrat Harrison ni izbral sredstev in ni premišljal dosti, katero pot bi ubral.

In zdaj je vendar šlo za vse, kar je družba imela res pomembnega, šlo je za njen najbogatejši rudnik, šlo je za veliko zlata...

Zato so se družabniki zanesli na predsednika in brez hudih skrbi odhajali domov.

Šestnajsto poglavje.

Prva žrtve.

Kmetje so vse dneve po razglasitvi sodbe, ki je dala prav njim in njihovim zahtevam, čakali, kaj bo naredila rudniška družba. Bili so radovedni in nemirni.

Delo v rudniku ni prenehalo in voda je prav tako drla z brega, kakor je to bilo prejšnje čase. Zato so podnevi gra-

dili svoje polje in popravljali nasipe, da bi ga zavarovali pred poplavo blata in vode. Mislili so si, da to tako in tako ne bo več dolgo; zato so delali in se branili vselejše, kakor pa bi se bili sicer, če bi bili morali še v dvomih čakati, kaj bo rekla sodnja.

Vsak večer so se zbirali pri Ferrisu in se razgovarjali. Prvi dan so bili veseli, drugi dan so začeli premišljati, kaj da še ni sodnika, ki bi jim uradno sporočil razsodbo in jim dal pisмено sodbo.

(Foto Warner Bros.)

Kmetje so podnevi gradili svoje polje.

Od tu in tam

Pretekla nedelja je bila v pogledu političnega življenja v vsej državi zelo živahna. Večina ministrov je obiskala svoje volivne okraje in imeli so večje število shodov, katerih so se udeležile zares velike množice. Tudi kandidati JRZ so imeli veliko dela. Za vseni temi pa noče nič zaostati združena opozicija. Na Hrvaščem so zborovanja večjega obsega bolj redka, pač pa so zato neumorni popotniki kakaj Pere Živkoviča, ki tekajo iz kraja v kraj in skušajo zbrati vsaj peščico še preostalih pristašev. Glede volivne agitacije se kaže za združeni opoziciji dve taktiki. Mačkovi pristaši skušajo dobiti glasove s podrobno agitacijo, medtem ko srbski del združene opozicije prireja javna zborovanja. Mnogi, ki hodijo poslušat predsednika vlade dr. Milana Stojadinoviča, na teh shodih ni videli.

Velike svečanosti za proslavo zedinjenja in 20-letnico naše države pripravljajo vsa društva križem Jugoslavije. Noben kraj noče zaostajati za drugim. V največjem obsegu bodo proslavili ta dan v prestolnici.

Prva taka jugoslovska organizacija (narodnostno mešana) se je ustanovila na skrajnem zapadu USA, v San Franciscu, dne 14. nov. 1857 pod imenom »Slovensko ilirsko bratsko in dobrotno društvo«. Drugo tako društvo se je ustanovilo na skrajnem jugu, v New Orleansu l. 1874 pod imenom »Sjedinjeno slovensko društvo od dobročinstva«. Leta 1880 so ustanovili Hrvati na skrajnem vzhodu, v New Yorku »Prvo hrvatsko-amerikansko podporno društvo«. Vsa ta društva obstojajo še danes kot samostojna. Dne 17. septembra 1882 pa se je na skrajnem severu v Calumet, Michigan, ustanovilo prvo slovensko društvo: »Samostojno društvo sv. Jožefa«. Temu društvu so kmalu tudi drugod sledila različna samostojna slovenska društva, ki so se končala dne 2. febr. 1894 v Jolietu (Illinois) združila v centralno organizacijo »Kranjsko-slovenska katoliška jednota«. Kmalu za slovenskim primerom so dne 2. sept. 1894 ustanovili tudi Hrvatje svojo centralno organizacijo v Allegheny, Pa. »Narodno hrvatsko zajedništvo«, predhodnik današnjega »Hrvatske bratske zajednice« v N. S. Pittsburgh, Pa. Prvi slovenski centralni organizaciji je kmalu (18. julija 1896) sledila druga »Jugoslovska katoliška jednota« v Elly, Min., in 9. aprila 1904 v Chicago, Ill. tretja, »Slovenska narodna podpora jednota«. Naslovi teh osrednjih društev sami povedo medsebojno idejno različnost. Danes imamo v USA 16 takih osrednjih društev, od katerih je 10 slovenskih, 4 hrvatska in 2 srbska. Pripomniti pa je, da vse te organizacije v svojem članstvu niso popolnoma slovenske ali hrvatske, da je n. pr. v »Hrvatski bratski zajednici« mnogo Slovencev in Srbov, kakor je n. pr. v »Slovenski narodni podporni jednoti« zopet mnogo Hrvatov in Srbov. V vprašanju jugoslovske narodnosti naši izseljenci niso preveč ozkosrčni, in v vsakem mestu pritegne v svoja društva ona narodnost, ki je močnejša. Osrednja društva pa imajo po mestih in naselbinah z našimi izseljenci svoje podružnice, ki nudijo svojemu članstvu lokal in zbirajo prispevke za različna zavarovanja pri osrednjih organizacijah.

Vse naše osrednje organizacije so danes v bistvu velike zavarovalne družbe z zakonsko predpisanimi rezervami in zavarujejo dedičem življenje svojih članov, in tudi bolezn, poškodbe, operacije, materinstvo in starost svojih članov. Take velike osrednje slovenske organizacije so: **Kranjsko-slovenska katol. jednota**, 1004 No. Chicago St., Ill., ustanov. 1894, podružnic 187 z 24.326 člani, mladinski oddelk 10.932 članov, premoženje 3.952.652 dolarjev. **Jugoslovska katoliška jednota**, Elly, Min. Ustanov. 1898, podružnic 187 s 13.994 člani, mladinski oddelk 9.103 članov, premoženje 2.254.224 dolarjev.

Dom društer, ki se bore za treznost in proti alkoholizmu, so odprli v nedeljo v Belgradu. K slavnosti se je zbralo mnogo trdnih abstinencov, ki se bore proti alkoholu kot najhujši socialni bolezni našega ljudstva. Dom je skromen, vendar pa so abstinenci v dolgih letih vendarle zbrali denar zanj. Večje podpore sta naklonila tudi ministar za socialno politiko Dragiša Cvetković in belgrajski župan Vlada Ilić.

Zeno, ki jo je imel rad, pa je pobegnila od njega, je ubil Živko Cirilov iz Perleza pri Pančevu. Z ženo je bil Živko poročen kratak čas. Ljubil jo je in negoval, vendar pa si njenega srca ni pridobil. Žena je izzivala prepire, dokler ni slednji pobrala vseh svojih stvari in se preselila na očetov dom. Živko je poslal za njo svoje prijatelje, ki so jo hoteli pogovoriti, naj se vrne k možu. Vse je bilo zaman. Nazadnje je šel Živko sam. Stopil je v hišo in sobo, v kateri je bila njegova pobegla žena. Toda slabo je naletel. Žena je pograbila sekiro in zamahnila proti njemu. Živko je k sreči udarec prestregel in ji vzjel sekiro. Ta trenutek pa ga je tako razburil, da je brez premišljanja še sam zamahnil s sekiro in ženi razklal glavo.

Srake je streljal, pa je zadel človeka. Vladimir Gjorgjević iz Belega Potoka pri Knjaževcu je klal prašiča. Ko je delo dokončal, je vrgl vse odpadke na gnojišče. Kmalu so se začele tam zbirati srake in raznašati odpadke. Vladimir je vzel puško in hotel srake pregnati. Trenutek prej, preden je ustrelil proti gnojišču, pa se je zraven izza vogala pokazal njegov sosed. Toda puška je že počila in sosed se je zadet v sence zgrudil mrtev na tla.

Poročna prstana za osem dinarjev je kupil zase in za svojo ženo znani belgrajski gledališki igralec in ljubljanec belgrajškega občinstva Dobrica Milutinović. Milutinović se je na tihem poročil tako, da niti njegovi najozjiji prijatelji do zadnjega trenutka niso vedeli, da se ženi. Le časniki, ki jih nikjer ne manjka, zlasti pa tam ne, kjer se jih človek najmanj nadeja, so presenetili igralca, ker so ga že čakali v cerkvi. Potem je povedal, da je kupil poročna prstana za osem dinarjev, češ — za človeka ni važen prstan, temveč tisto, kar v srcu čuti.

S četrtega nadstropja se je vrгла v samomorilnem namenu dvajsetletna Dragica Tošić iz Belgrada. V nedeljo zvečer so jo našli vso razbito na dvorišču neke hiše v Bogdanovičevi ulici. Policija je začela stvar preiskovati, pa ni mogla ničesar ugotoviti. Niti eden izmed stanovalcev v hiši ni vedel o dekletu ničesar povedati, niti imena, niti kaj drugega, kar bi pojasnjevalo smrt. Policiji se čudno zdi, da bi stanovalci ničesar ne vedeli, saj se take vrste samomor ne more izvršiti v veliki stanovanjski hiši brez slehernega ropota. Zato bo policija skušala ugotoviti še drugo možnost, če ni bila deklica morda žrtev kakšnega zapeljivca, ki se je hotel znebiti s tem, da jo je pogнал v smrt.

Zemljski plin so našli cigani na prostoru zagrebškega živinskega sejmiska. Cigani, ki imajo tam od časa do časa šatore, so odkopali vrhno plast ruše in naleteli na pesek. Izkopali so vanj jamo in zanehtili v njej ogenj. Začuden pa so bili, ko je ogenj plamtel naprej, ne da bi nakladali kaj drv. Za dogodek je izvedela zagrebška občina, ki je poslala komisijo. Ta je ugotovila, da je uhajal med peskom zemljski plin in goril z modrikastim plamenom. Začeli so vrtati in povsod je iz lukenj začel uhajati plin. Čim se je po prvih poskusih ugotovilo to dejstvo, je občina takoj razglasila, da je ona lastnica imenovanega zemljišča in da torej plin spada v njeno področje. Vrtali bodo še naprej, da bodo ugotovili, če so zaloge plina tolikšne, da se jih izplača izrabljati.

Na dve leti in šest mesecev robije je bila obsojena večeraj sodiščem v Travniku Munira Ljutović, ki je streljala na svojega moža in na njegovo drugo ženo. O razpravi, v kateri se je pokazala vsa tragedija razvratneževne žene, smo poročali. Sodišče je upoštevalo vse olajševalne okoliščine, katere so navedle vse priče v kripti obtožnici. Muniri Ljutović se vrteje v kazen tudi ves preiskovalni zapor.

Po poročilu Osrednje uprave za posredovanje dela je meseca oktobra iskalo dela pri vseh javnih borzah dela v državi 45.030 moških in 7835 ženskih delavcev, torej skupaj 52.865 oseb. S preostalimi nezaposlenimi iz prejšnjega meseca se to število povzpne na 53.190 moških in na 10.001 žensko, torej skupaj na 63.791 oseb. Na koncu meseca je ostalo brezposelnih 8945 moških in 3159 žensk. Torej vsega skupaj 12.103 osebe.

Izseljenski teden:

Organizacijsko in kulturno udejstvovanje Slovencev v Ameriki

Borba za obstanek je rodila organizacije naših izseljencev. Naš človek gre v Ameriko, da zasluži in se potem z denarjem vrne v domovino. S tem je zvezana skrb za čuvanje prihrankov, bojazen pred telesnimi nezgodami pri delu, brezposelnost in podobna vprašanja delavstva sploh. V borbi s temi vprašanji je naš izseljenec iskal nasveta in pomoči pri rojaku. To naravno zaupanje in ljubezen do rojaka se je končno oblikovala v organizacijo, ki naj bo na eni strani gospodarska opora našega človeka v tujini, na drugi strani pa naj mu v domači besedi in pesmi vrne košček »starega kraja«, oziroma mu od časa do časa vsaj priča lepe misli in spomine nanj. Le na ta način moremo razumeti to svojstvenost slovenskih organizacij v Ameriki, da se ne oslanjajo samo na narodni, oziroma idejni moment kakor v domovini, ampak upoštevajo tudi gospodarski moment, ki daje našim organizacijam v Ameriki toliko močnejši temelj in krepkejšo vez.

Prva taka jugoslovska organizacija (narodnostno mešana) se je ustanovila na skrajnem zapadu USA, v San Franciscu, dne 14. nov. 1857 pod imenom »Slovensko ilirsko bratsko in dobrotno društvo«. Drugo tako društvo se je ustanovilo na skrajnem jugu, v New Orleansu l. 1874 pod imenom »Sjedinjeno slovensko društvo od dobročinstva«. Leta 1880 so ustanovili Hrvati na skrajnem vzhodu, v New Yorku »Prvo hrvatsko-amerikansko podporno društvo«. Vsa ta društva obstojajo še danes kot samostojna. Dne 17. septembra 1882 pa se je na skrajnem severu v Calumet, Michigan, ustanovilo prvo slovensko društvo: »Samostojno društvo sv. Jožefa«. Temu društvu so kmalu tudi drugod sledila različna samostojna slovenska društva, ki so se končala dne 2. febr. 1894 v Jolietu (Illinois) združila v centralno organizacijo »Kranjsko-slovenska katoliška jednota«. Kmalu za slovenskim primerom so dne 2. sept. 1894 ustanovili tudi Hrvatje svojo centralno organizacijo v Allegheny, Pa. »Narodno hrvatsko zajedništvo«, predhodnik današnjega »Hrvatske bratske zajednice« v N. S. Pittsburgh, Pa. Prvi slovenski centralni organizaciji je kmalu (18. julija 1896) sledila druga »Jugoslovska katoliška jednota« v Elly, Min., in 9. aprila 1904 v Chicago, Ill. tretja, »Slovenska narodna podpora jednota«. Naslovi teh osrednjih društev sami povedo medsebojno idejno različnost. Danes imamo v USA 16 takih osrednjih društev, od katerih je 10 slovenskih, 4 hrvatska in 2 srbska. Pripomniti pa je, da vse te organizacije v svojem članstvu niso popolnoma slovenske ali hrvatske, da je n. pr. v »Hrvatski bratski zajednici« mnogo Slovencev in Srbov, kakor je n. pr. v »Slovenski narodni podporni jednoti« zopet mnogo Hrvatov in Srbov. V vprašanju jugoslovske narodnosti naši izseljenci niso preveč ozkosrčni, in v vsakem mestu pritegne v svoja društva ona narodnost, ki je močnejša. Osrednja društva pa imajo po mestih in naselbinah z našimi izseljenci svoje podružnice, ki nudijo svojemu članstvu lokal in zbirajo prispevke za različna zavarovanja pri osrednjih organizacijah.

Vse naše osrednje organizacije so danes v bistvu velike zavarovalne družbe z zakonsko predpisanimi rezervami in zavarujejo dedičem življenje svojih članov, in tudi bolezn, poškodbe, operacije, materinstvo in starost svojih članov. Take velike osrednje slovenske organizacije so: **Kranjsko-slovenska katol. jednota**, 1004 No. Chicago St., Ill., ustanov. 1894, podružnic 187 z 24.326 člani, mladinski oddelk 10.932 članov, premoženje 3.952.652 dolarjev. **Jugoslovska katoliška jednota**, Elly, Min. Ustanov. 1898, podružnic 187 s 13.994 člani, mladinski oddelk 9.103 članov, premoženje 2.254.224 dolarjev.

Ljubljana od včeraj do danes

Kje so že tista leta, ko je bil takole pozni november, kakor je zdaj, že ves snežen! Po pol in po več metra mrzlega puha izpod neba je zapadlo. Na dvoriščih so stali beli močvirje z metlo v rokah in z lonci na glavah, otroci so se že kepali in sankali, zvečer pa se etiskali k peči in se pogovarjali o Miklavžu. Pridni so postali in mirni zvečer, da jih ne bi pograbil črn parkelj. Prosilil so starijše brate in sestre, naj jim narišejo Miklavža. Dolgo so gledali sliko z majhno hišo; v ospredju je stal priljubljeni svetil moj hribovsko kapo na glavi in z zakrivljeno palico v roki. Za njim pa so v belem snegu črneli sledovi etopinj. In daleč zadaj je z grdo izplazenim jezikom meniral nemarni rogač s košem na rami in z vilami v roki, ob Miklavžu pa so hodili angeljci z darovi za pridne otroke. Zdjaj že dolga leta nimamo zadnji teden pred tem otroškim praznikom nikoli snega. Miklavž mora hoditi po blatu in megli. To, kar je bil prej oktober, je zdaj pozni november: deževen, čmeren mesec, v katerem se še dežju ne ljubi. Prav močno nikdar ne gre, zato drobno prši od jutra do večera. Zima, snežena in mrzla, se šele prav pokaže januarja meseca, nič prej.

Reševalna postaja v 24 urah

ni imela posebno obilnega dela. Klicana je bila za običajne prevoze z domov v bolnišnico. Od značilnejših primerov sta omembe vredna le dva: včeraj se je na Dunajski cesti ponesrečil prevoznik Lojze Pirc, ki stanuje na Ambroževem trgu 9. Noga mu je zašla pod kolo, ki mu jo je zlomilo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Iz Trbovelj pa so pripeljali Lojzeta K., ki je sekal drva, pa mu je spodletela sekira tako nerodno, da se je vsekval v nogo.

Policija je začela z racijami

Zdjaj na zimo pritisnejo v mesto razne plice selivke, z njimi pa vsako leto prihajajo tudi tisti delomrzenci, ki so poletje preživeli še tako kakor si je rimski pesnik Ovid zamišljal zlato dobo. Tu pa tam jim je kaj kanilo na deželi, spali so po kozolcih, sem pa tja so kakšno reč stisnili pod pazduho, ko ni bilo gospodarja, ali pa so se na njivi in v gozdu poskrbeli za živež, kadar jim je predla posebno huda. Zdjaj pozimi pa ti ljudje spet prihajajo v mesto, kjer se nastavljajo na ogleh, pripovedujejo mimoidočim ganjlive izmišljene zgodbe ter prosjačijo. Ob priliki pa si pomagajo tudi s tatvino. Ljudje morajo zdaj dvakrat skrbno paziti, če gredo z doma in vsako shramba trdno zakleniti, če nečajo, da bi bili ob povratku neprijetno presenečeni. Da bi mesto dobro očistila te vsiljive nadloge, je uprava ljubljanske policije podzvela skrbne, energične korake. Zdjaj je skoraj vsak dan racija večjega ali manjšega obsega in vsaka se izplača. Dodaž so policijski organi zagrabili že nekaj sumljivih tipov, ki jim bodo temeljito preiskali in pregledali »bilanco«. Policija s temi racijami, ki so predvsem osredotočene na kraje v neposredni

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v C°			Relativna vlažnost v %	Oblačnost 0-10	Veter (smernost, jakost)	Padavine	
		naš. večerj	naš. jutranj	naš. dnevni				m/m	vrsta
Ljubljana	760.8	8.0	4.0	91	10	0	2-8	dež	
Maribor	762.2	7.2	3.0	80	10	0	5.0	dež	
Zagreb	766.1	5.0	4.0	90	10	0	5.0	dež	
Belgrad	766.4	12.0	2.0	90	4	0	—	—	
Sarajevo	769.3	2.0	-2.0	90	10	0	—	—	
Vis	763.7	12.0	9.0	90	10	ESE ₁	—	—	
Split	761.2	17.0	14.0	70	5	ESE ₂	—	—	
Kumbar	764.8	17.0	11.0	80	10	NE ₁	—	—	
Rab	763.5	13.0	10.0	90	8	ESE ₁	—	—	
Dubrovnik	764.2	17.0	10.0	70	10	E ₂	—	—	

Vremenska napoved: Večinoma oblačno in spremenljivo vreme. — **Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes:** Iz noči do 7.20 je rahlo deževalo, nato pa ves dan v presledkih po malem rosilo; od 21.35 do 22.10 je nekoliko močnejše deževalo. Ostali čas je bilo nekoliko megleno.

Koledar

Danes, torek, 29. novembra: Saturnin. Sreda, 30. novembra: Andrej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: inr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Prosvetno društvo Trnovo proslavi 20 letnico zedinjenja na predvečer našega narodnega in državnega praznika v aredo 30. novembra ob 8 zvečer v društvenem domu. Vstop prost!

Proslava 20 letnice zedinjenja na univerzi. Akademski zvečer priredi v četrtek, 1. decembra ob 10 dopoldne za vse slušatelje slovenske univerze v zbornični dvorani proslavo 20 letnice našega zedinjenja z naslednjim sporedom:

1. Otvoritev.
 2. Državna himna.
 3. Recitacije: tov. Vinko Beličič, cand. phil. in tov. Zora Pelanova, cand. phil.
 4. Govor: tov. Ludvik Leskovar, štud. iur.
 5. »Hej Slovenci!«
- Akademiki, udeležite se proslave v čim večjem številu.

Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeleži pogreba umrle gospe **Nežike Kralj**, posestnice in bivše gostilničarke. Pogreb pokaže bo danes ob 4 popoldne iz Cankarjevega nabrežja št. 15 na pokopališče k Sv. Križu.

Razsvetljava Ljubljano ob 20-letnici Jugoslavije. Kakor samo ob največjih slavnostih bo Ljubljana 1. decembra zvečer po mnogih letih spet vsa razsvetljena v poveličanje praznika 20-letnice kraljevine Jugoslavije. Mestna občina ljubljanska razsvetli z reflektorji in lučnicami častljivo mestno hišo in spomenike ter najznamenitejša poslopja. Razsvetlila bo tudi okna vseh drugih uradnih poslopij in vseh mestnih šol. Na vseh ljubljanskih hišah tja do skrajne periferije bodo vihrale državne zastave in gotovo bodo tudi okna najbolj oddaljenih hiš žarela v lučkah. Svoj višek bo praznovanje 20-letnice zedinjenja in ustanovitve kraljevine Jugoslavije doseglo zvečer pri svečanem obhodu, ki se ga udeleže vsa ljubljanska društva in organizacije z mestnim svetom in vojsko na čelu. Spreved se bo s sedmimi godbami, zastavami in baklami pomikal po glavnih ljubljanskih ulicah do mestnega magistrata, kjer bo z balkona praznično okrašene in razsvetljene mestne hiše govoril župan dr. Juro Adlešič in bo Ljubljana s poklonitvijo kralju Petu I. Velikemu Osvoboditelju počastila vse, ki so pripravljali, se zanj borili ter ustanovili kraljevino Jugoslavijo.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani bo proslavila 20-letnico zedinjenja na svojem XVI. prosvetnem večeru v torek 29. t. m. ob 8 zvečer v franciškanski dvorani z akademijo pod naslovom »Domovina, ti si kakor zdravje«. Na programu je poleg drugih točk tudi glasbeno-skiptično predavanje rav. Vinka Zora s krasnimi posnetki in prisrčen nastop »Domovine« od Anice Černejeve, katerega izvajajo člani dramske družine v režiji g. Pavlovičiča. Za ta večer veljajo enotne cene po 3 din, člani popust.

Miklavžev večer Franciškanske prosvete M. O. v franciškanski dvorani bo v nedeljo 4. dec. ob 5 popoldne in v ponedeljek 5. dec. ob 7 zvečer. Obdaritev otrok bo v zvezi z novo nastudiranim igrokazom za mladino »Zlati orehi« od Milana Skrbinskega v režiji avtorja samega. Igra se preljuje v slavnostni nastop sv. Miklavža z vsem njegovim močnim spremstvom: angleški zbor, sv. Anton in Faust. Nastop Mefista s svojim peklenkim spremstvom je seveda na Miklavževem večeru nujen, ki pa otrokom ne bo v strah in trepet, temveč samo v opomin. Sploh je vsa prireditev zamišljena in prisrčni obliki. Obdarovani bodo otroci in odrasli po vrstnem redu, kakor se bodo rezervirale vstopnice. Sedeži od 10 din navzdol v pisarni Pax et bonum v franciškanski pasazi, kjer oddaete naslove za darila in izrazite svoje želje. Člani z legitimacijami popust.

»Združenje bivših mornarjev« v Ljubljani proslavlja dne 3. decembra t. l. ob 20 v prenovljeni restavraciji »Lloyd« (Sv. Petra cesta) zaščitnega patrona vseh mornarjev »Sv. Miklavža«. Vljudno vabimo na to sodobno proslavo, ki bo združena z Miklavževim večerom in koncertom do 4. zjutraj vse bivše mornarje in naklonjeno občinstvo. Darila se sprejemajo dne 3. decembra v omenjeni restavraciji od 16 dalje. Vstopnine ni!

Ljubljansko gledališče

D r a m a. — Začetek ob 20.
Torek, 29. novembra: Zaprt.
Sreda, 30. novembra: »Dobrudža 1916«. Premiera. V proslavo narodnega praznika. Izven Četrtek, 1. decembra: »Trideset sekund ljubezni«. Izven. Znižane cene.
Petek, 2. decembra: Zaprt.
Sobota, 3. decembra: »Dobrudža 1916«. Premier-ski abonma.
Opera. — Začetek ob 20.
Torek, 29. nov.: »Don Kihot«. Red A.
Sreda, 30. nov.: »Poljub«. Red Sreda.
Četrtek, 1. decembra, ob 15: »Ero z onega sveta«. Izven. Globok znižane cene.
Petek, 2. decembra, ob 15: »La Boheme«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.
Ob 20: »Roxy«. Red B.
Sobota, 3. decembra: »Cavalleria rusticana«, »Glumaci«. Gostovanje gđ. E. Brožove

Slovenska narodna podpora jednota, 2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Ill. Ustanov. 1904, podružnic 637 s 35.453 člani, mladinski oddelk 14.043 članov, premoženje 7.168.100 dolarjev.

Slovenska svobodniška podpora zveza, 245-247 W. 103rd St., Chicago, Ill. Ustanov. 1908, podružnic 207 s 8700 člani, mladinski odd. 2400 članov, premoženje 916.997 dolarjev.

Slovenska dobrodelna zveza, 6408 St. Clair Ave., Cleveland, O. Ustanov. 1910, podružnic 56 s 7624 člani, mladinski odd. 3616 članov, premoženje 1,423.590 dolarjev.

Jugoslovska podpora zveza »Sloga«, 929 So. Sixth St., Milwaukee, Wis. Ustanovljena 1908, podružnic 18 z 2025 člani, mladinski odd. 497 članov, premoženje 363.925 dolarjev.

Zapadna Slovenska zveza, 4825 Washington St., Denver, Colo. Ustanov. 1908, podružnic 42 z 2102 člani, mladinski odd. 1658 članov, premoženje 252.859 dolarjev.

Družba sv. Družine, 501 Lime St., Joliet, Ill. Ustanov. 1914, podružnic 18 s 1074 člani, mladinski oddelk 571 članov, premoženje 79.648 dol.

Slovensko-hrvatska zveza, Oak Street Bank Bldg., Calumet, Mich. Ustanov. 1908, podružnic 24 s 1081 člani, mladinski odd. 380 članov, premoženje 286.950 dolarjev.

Slovenska ženska zveza, 2054 West Coulter Street, Chicago, Ill. Ustanov. 1926, podružnic 83 z 8984 članic, premoženje 69.152 dolarjev.

Poleg naštetih so še nekatera manjša samostojna podpora društva.

Prosvetna društva so: »Cankarjeva ustanova«, 16202 Arcade Ave., Cleveland, O.; »Prosvetna natica«, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; »Prosvetni odsek Slovenske ženske zveze«, 1135 E. 71st St., Cleveland, O.

Politična organizacija je: Jugoslovska socialistična zveza, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Slovenski tisk v Ameriki: »Ameriški Slovence«, 1894 W. Cermak Rd., Chicago, Ill., petkrat tedensko. »Ameriška Domovina«, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O., dnevnik. »Ave Maria«, P. O. Box 608, Lemont, Ill., mesečnik; izdajajo slovenski frančiškani. »Cankarjev glasnik«, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O., mesečnik. »Enakopravnost«, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, O. — »Glasilo KSKJ«, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. »Glas narodca«, 216 W. 18th St., New York, N. Y., dnevnik. »Jugoslovski obzor«, 630 W. National Ave., Milwaukee, Wis., tednik. »Mladinski list«, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill., mesečnik za mladino (slovensko in angleško čtivo). »Napredek«, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, O., tednik. »Naprejek«, P. O. Box 1866, Pittsburgh, Pa., tednik. »Nova doba«, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O., tednik. »Proletarec«, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill., tednik. »Prosvetac«, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill., dnevnik. »Zarja«, 1135 E. 71st Street, Cleveland, O., mesečnik. — »Koledar Ave Maria«, P. O. Box 608, Lemont, Ill. — »Ameriški družinski koledar«, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — »Slovensko-amerikanski koledar«, 216 W. 18th St., New York, N. Y.

Jugoslovsko poslanstvo in konzulati v USA: Royal Yugoslav Legation, 16th Street 1520. N. W., Washington, D. C. — Royal Yugoslav Consulate General, Squibb Building, Fifth Avenue 745, New York City, N. Y. — Royal Yugoslav Consulate General, 840 N. Michigan Ave., Chicago, Ill. — Royal Yugoslav Consulate, 404 American Bank Bldg. St. 600, Pittsburgh, Pa. — Royal Yugoslav Consulate, Ontario Street 1370, Cleveland, O. — Royal Yugoslav Consulate, Astoria, Oregon. — Izseljenski komisar: Slavoj Trošt, 745 Fifth Ave., New York, N. Y.

blizini mesta, ne bo končala prej, dokler ne bodo vsi ti kraji spet lepo »čisti«.

V bolnišnico so še pripeljali

devetletnega posestnikovega sina Franca Golha iz Vikerj pod Šmarno goro. Fant je šel v mlino, pa je nekam nerodno stopil in si je poskodoval nogo. Delavec pri Kemperlu v Češnjicah, Vrhnem Franc, je sekal polena in po nesreči udaril v kost, namesto v les. Vsekal se je v desno koleno. Osem in tridesetletni brezposelni zidarji pomočnik z Golnika, Andrej Golmajer, je padel na cesti ter si poskodoval levo roko. Batjarka Cetinski Neža iz Fare pri Kočevju je padla tako nerodno, da se je precej poskodovala desno roko.

Mariborčani!

Državni praznik Zedinjenja bomo letos ob 20 letnici posebno slovesno praznovali. Vljudno vabim meščane, da se v polnem številu udeležijo vseh prireditev tako na predvečer kakor tudi božjih služb dne 1. decembra. Prav posebno vabim meščane na vsenarodni manifestacijski zbor, ki se bo vršil 1. decembra dopoldne ob 11 na Glavnem trgu. Ta manifestacija mora biti vsenarodna prisega zvestobe in udanosti mlademu kralju ter močnega izpovedi narodne in državne ideje. Že na predvečer okrasite svoja poslopja z državnimi zastavami kakor bo to tudi mestna občina storila na svojih poslopijih. Lastniki trgovin naj blagovoljivo okrasijo svoje izlozbe državnemu prazniku primerno. Na sam praznik 1. decembra bo

„Pri filmu je silno važen tudi naslov“ pravijo filmske družbe, ki gledajo v prvi vrsti na blaga no

Obisk pri filmskih predstavah je dostikrat tako velik že zaradi tega, ker je morda film sam nekaj izredno lepega, pač pa samo zato, ker ima blesteči, nad vse vablivi naslov. Tega se oni, ki izdelujejo filme, tudi dobro zavedajo in zato gledajo še prav posebno na to, kakšen bo naslov tega ali onega novega filma. Tako je tudi z nekim filmom, ki ga zdaj vrte v Newyorku.

Tri mlada dekleta iz dežele se podajo v mesto z namenom, da tam poiščejo svojo srečo in da si tam tudi poiščejo svoje izvoljence. To je v glavnem vsebina tega novega filma. Dejanje tega filma je na vsak način zelo zanimivo in tudi o filmu samem pravijo, da ni ravno med najslabšimi. Toda, treba mu je bilo dati naslov, kakršen vleče. In to v Ameriki tudi znajo, čeprav je na vse zadnje tudi to umetnost, dati tak naslov, da bo neprestano vabil v kino dvorano novo občinstvo. Od tega je končno tudi odvisno, ali bo film dosegel svoj materialen uspeh. Filmu so dali že več naslovov, pa so si vselej mislili, da še vedno ni najbolj-

ši. Najprej se je film imenoval: »Tri male miške«. Gotovo zelo zanimivo in vablivo, vsaj za Amerikance. Ljudje sprva res niso vedeli, ali nastopajo v filmu res male miške, ali pa ne. In ta dvom je za filmska podjetja velike važnosti, saj ravno zaradi tega pride film gledat mnogo teh ljudi, ki so v dvomu, kakšne miške naj bodo to. Toda, rodil se je pomislek, če morda ne bodo ljudje smatrali filma za nemoralnega. Zato so se odločili, da se mora film imenovati drugače, čeprav dosedanj naslov ni bil ravno tako malo vabljev. In tako so predlagali nova imena: »Lov na moške«, »Sola za lov na moške«, »Podeželska dekleta v mesto« ali pa »Tri velike dame«. Nazadnje pa so se le zedinili, da je še vedno najboljša, če se film imenuje v bodoče »Lov na moške«. To bi pri taksem občinstvu, ki hodi v Ameriki v kino, pomenilo še vedno nekaj silno zanimivega in bi vleкло. Ta naslov prvič ni predolg, drugič mnogo pove in je nazadnje tudi od silne poučen, tako mislijo v Ameriki. Pričakujejo, da bo imel ta film zdaj še večji uspeh kot prej, vsaj finančni, če ne več.

Letaske motorje prepeljejo na Montblanc

Na sliki vidiš postajo za preizkušanje letalskih motorjev za velike višine, ko jih pregleduje francoski zrakoplovni minister v Mont Lachat, ki je v višini 2100 metrov v pogorju Montblanca blizu Chamonixa.

Bivši španski kralj se bo naselil na Švedskem?

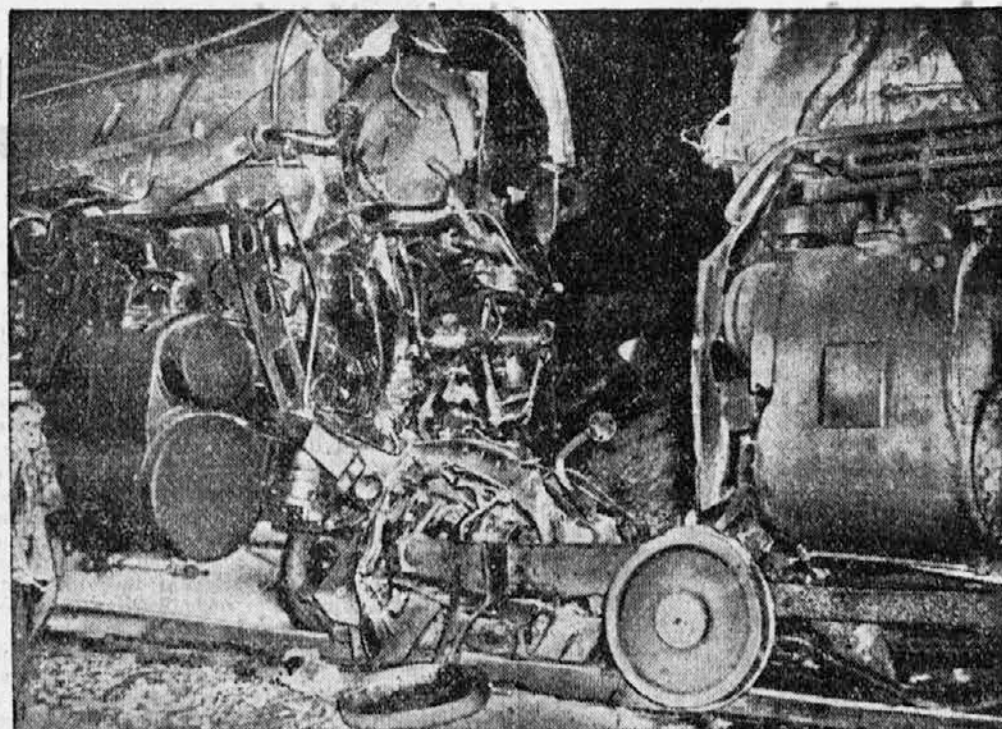
Na Švedskem je vzbudila veliko pozornost novica, da neka posredovalniška družba kupuje večje posestvo za »nekega tujega kneza«. Ta »tudi knez« bi po mnenju švedske javnosti moral biti precej »močan«, to se pravi petična osebnost, kajti posestvo, ki ga omenjena družba kupuje zanj na Švedskem, mora biti veliko in mora biti izbrano kje na kakšnem krasnem prostoru. To posestvo mora biti takšno, da bo poleg obširnega zemljišča in svojega lova imelo tudi kak lep grad s približno 40 sobami in zraven spadajočimi kopalnicami.

Švedi so začeli takoj ugibati, kdo naj bi bil ta »močni« tuj knez, ki si more privoščiti takšno razkošje. Otan Habsburški to ne bo, prav tako pa se jim je zdelo tudi malo verjetno, da bi šlo za vojvodo Windsorskega, kajti ta se bo s svojo ženo, kakor pravijo, le smel naseliti v svoji angleški domovini. Ker pa je radovednost neugnana, so nazadnje je dobili zanesljivo poročilo, kdo naj bi bil ta nenavadno bogati tuj knez. Ugotovili so, da je to nekdanji španski kralj Alfonz. Svojim švedskim posredovalcem je naročil, naj tam nekje kupijo večje posestvo, tako urejeno, kakor se spodobi za nekdanjega kralja. Švedski časopisi so dodajali o tem naročilu sicer molčali, napisali pa tudi niso, da so vesti, ki pravijo, da se bo španski kralj Alfonz naselil na Švedskem, zlagane. Od skupnih 85 milijonov pezov, kolikor je dobila bivša špan-

Oporni pevec pred odprtim odrom pade v nezavest

V Bukarešti so zadnjič pri neki operni predstavi doživeli nekaj nenavadnega, kar je naredilo na vse navzočno občinstvo izredno globok vtis. Morali so po tretjem dejanju prekiniti predstavo, ker se je pred odprtim odrom nenadno onesvestil najboljši tenorist bukareške opere Apostolescu. Ker niso imeli primerne nadomestila, so morali nadaljni del predstave za oni večer odpuščati. Takoj so se začele razširati najrazličnejše govorice o vzrokih te nenavadne nesreče. Vsem se zdi še najbolj verjetno, da je Apostolescu padel v nezavest, ker je tako strašno delovala nanj vest, da je umrl najboljši gledališki tovariš baritonista Athanasu. Tako je bukareška opera naenkrat izgubila kar dva svoja najboljša pevca, baritonista Athanasia za vedno, tenorista Apostolesca pa morda le za nekaj časa. Vendar pa so poročila tudi o njegovem zdravstvenem stanju nerazveseljena. Še vedno so namreč v strahu, da bi tudi on umrl...

eka kraljeva rodbina, jih je prejel kralj Alfonz sam 26 milijonov. Če se zgodi, da se Alfonz res naseli na Švedskem, bi se s tem reklo, da se namerava umakniti popolnoma iz političnega življenja in da je tudi on že obupal nad Španijo.

Železniška nesreča v Ameriki. Blizu Charlemona v USA sta nedavno trčila dva vlaka in je bilo 12 potnikov hudo ranjenih, kurjač pa ubit. Obe lokomotivi sta se popolnoma raztreščili, a kaj je nesrečo povzročilo, nihče ne ve

Ne more se ničesar več spomniti, razen tega, da je nosil nekoč neke vrste uniformo

Zgodi se včasih, da človek iznenada izgubi spomin za nekaj časa in da se mu njegov spomin pozneje prav tako nenadno spet povrne. To se pripeti navadno tedaj, kadar se človek nenavadno česa prestraši, ali se nad čem razburi. V naslednjem prvem navesti zanimiv primer iz grških Aten, prav za prav iz atenskega pristanišča. Pred nekaj dnevi je prišel na tamkajšnje policijsko stražnico nek mlad, športno oblečen moški, ter prosil stražnike, naj mu pomagajo, da bi našel pot do svojega doma. Pripovedoval jim je, da se ne more na noben način spomniti, kje stanuje. Prav nič se tudi ne spomni, kaj je bilo z njim v preteklosti. Policistom se je zdelo še najbolj pametno, če tega nenavadnega človeka pošljejo na opazovalnico, kajti tam bodo še najprej in najbolj zanesljivo ugotovili, kaj je prav za prav z njim. Zdravniki so takoj začeli na vse načine poskušati, kako bi mu vrnil spomin. Prikazovali so mu najrazličnejše slike, po katerih bi se ta »človek brez spomina« morda le spomnil česa iz svoje preteklosti. Pa sprva niso imeli dosti uspeha. Šele, ko so mu pokazali sliko nekega letala, se je zazdelo, da je začela res nekako vplivati nanj, kakor da bi se bil nečesa domislil. Neprestano je gledal samo v to naslikano letalo, za vse druge

slike se prav nič ni zanimal. Zdravniki so ga vprašali, če je bil morda kdaj letalec. Povedati je mogel le to, da je nekoč nosil vojaško uniformo, ne zna pa več točno povedati, kakšna je bila. Zdravniki so poskušali še z drugimi slikami, toda »pacientu« se nobena druga tako ne dopade, kot ravno ona letalska. Prepričani pa so, da je ta njegova popolna pozabljenost le začasna, in da bo mladi športnik nekoč prav tako spet dobil nazaj dar spomina, kakor ga je bil izgubil, in da bo tako lahko začel živeti novo življenje.

Pravi maratonski tek

V stari grški zgodovini stoji zapisano, da je leta 490 pred Kr. prinesel z bojišča na Maratonskem polju v Atene veselo novico o grški zmagi nad Perzijani nek tekač, ki je tekel vso pot od Maratona do Aten in se takoj, ko je to novico sporočil, mrtev zgrudil na tla. Do Aten je moral preteči progo, ki je dolga nič manj kot 42 kilometrov in 195 metrov.

V modernih olimpijskih tekmah so vpeljali tudi takoimenovani maratonski tek. Že 40 let torej na teh modernih športnih prireditvah slave spomin na onega prvega tekača, ki je pretekel progo od Maratona do Aten ter žrtvoval svoje življenje samo za to, da je sporočil Atencem zmago nad Perzijani. Skoro po vseh državah so do danes že uvedli maratonski tek, toda na prvi maratonski progi morejo tekmovalci seveda le na Grškem. Grška veseporna zveza je zdaj sklenila, da bo na vsaka štiri leta, in sicer tretje leto vsake olimpijade, priredila mednarodni maratonski tek na klasičnih tleh Maraton-Atene. Tega tekmovalca se bodo vselej udeležili trije tekači, ki so na zadnji olimpijadi dosegli najboljše uspehe. Vsak tekač, ki bo progo Maraton-Atene pretekel prej kot v 2 urah in 50 minutah, bo dobil od prirediteljev častno odlikovanje. Prihodnje leto bo prvi takšen predolimpijski maratonski tek, nato pa 1943, 1947 itd. vsake štiri leta.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 29. novembra: 11 Solska ura: Potovanje po Češkoslovaškem (gđc. Dana Kugler) — 12 Havajske kitare in wurliške orgle (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Pevski nastop mestne ženske realne gimnazije — 18.40 Kaj je sveto (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Pomen kmetijskih razstav (Buda Cvijanović) — 19.50 Vesela kronika — 20 Koncert. Sodelujejo: gđc. tafka Pavlovič, g. prof. M. Lipovšek (klavir) in Radijski orkester — 21.20 Veseli napovi iz Španije (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos pesne glasbe iz restavracije Emona.

80 let stara velikanska želva gleda izpod svojega »klobuka« na mlado, urno braziljanko, kako ji pred nosom odnaša hrano. Starost tu nima prednosti.

Hervey Allen: Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

137

Toda njegov duh, če ga je niso popolnoma zameglili krepki požirki, se je izkazal po vse omembe vredni prožnosti, kolikor se je to likalo trgovine. Ta tolsta goba je znala govoriti in kupčevati. Treba je bilo kar pol ure močnega šahiranja, kakor ga don Ruiz še ni doživel, dokler ni Antonio zaključil kupne pogodbe za štiri-deset sužnjeve.

»Utopiti se pustim, če ni to najbolj mladeniška čreda, kar sem jih kdaj videl,« je poudaril Mongo. »Ga ni čez petindvajset let. Smetana iz treh vasi v Sestri. Krasne deklice! Zaklokalo je v njegovem grlu.« Kaj daste tedaj za vso tolpo? Kaj nudite, mister Adverso? No kaj?«

Končno se je spustil ob ladji navzdol z izkupičkom v svojih orjaških mastnih šapah. Antonio in kapitan sta gledala za njim, kako se je prepeljal do obrežja, med tem ko se je ladja spet naravnala in odrinila proti morju.

»Kako dolgo, menite, je treba biti v Afriki, da postaneš takle,« je dejal Antonio.

Don Ruiz se je nasmajal. »Nič skrbi, gospod. Zdi se mi, da po materini strani, pa najmanj kakih tisoč rodov.«

Antonio je zmajal z glavo. »Kmalu bom moral ven iz vsega tega,« je zabundral. Gledal je naprej na blestek odprtega morja. Tri ure dolgo so pluli ter zaokrenili skozi pragozd tam, kjer si je »Aristatleac« nekoč morala utreti svojo pot po reki navzgor. Okolica je nanj delovala silno neprijetno.

Bilo je to njegovo četrto potovanje na obalo. Krokodili se s svojih mest kar niso zganili. Ustrelil je na enega izmed njih, pa je zgrešil. Zenske za dojenčki, ki so jih pustili na krovu ob kljuno, so zavriksale. Naenkrat je postalo bolj sveže, nato pa je že lahko priskusoval sušljanju morja. »Fortuna« je drsela, ker jo je nosil val oseke navzdol po prekopi, podobnem izteku Rio Ponga, ter zaplula iz pragozda na prsto.

Nad lepimi modrimi lagunami med peščenimi čermi so letali galebi. Zeleni in beli bleški kakor nekakšni slepljivi opali so se tu pa tam zalesketali na vodi, da so se čez nebo potegnili oblaki. Lahna meglica je legla nad onstranski rob čeri, ob katere je butalo valovje. Ostra, po soli dišeča sapa, a daleč zunaj naokoli penasti

pljuski. Da, bil je mogočni likalnik, ki je čistil tam čez pečeno ploščad! O kako veličasten in očiščeni svet! Živeti, spet živeti!

Antonio je od veselja kriknil, da je pritekel k njemu od krmila Juan. Po nekaj stavih je bil spet tam, še prej, preden je ladja zaplula med valovje. Antonio ga je osrečil s svojim veseljem. Vesel je dal ukaz, naj razpno jadra. Sumeenje valov je postalo vedno glasnejše, ko so polahko prečkali široko laguno.

Prva skupina sužnjeve je prišla na krov in počepnila v malih skupinicah k jedi. Bilo je točno deset ura. Nato so jim ukazali, naj izmoliho kratko latinsko molitvico. Vedro slane vode je romalo od človeka do človeka, da so vanjo pomakali roke. Postavili so brento z moko in fižolom pred vsako skupino. Na znak vodnika so posegli z rokami vanjo, na drug znak pa so začeli požirati. Če je bil kdo preveč požrešen ter je prepoplhedno grabil, so takoj začele delovati palice. Nato so moške in ženske po nekajkrat potegnili iz pipe. Plosknili so z rokami in klicali »Zivela Havana«, popili vsak po pol litra vode, nakar so jih spet poslali v spodnje ladijske prostore.

»Ne pustite jih preveč naenkrat na krov, kapitan,« je svetoval Antonio.

Don Ruiz je prikimal. Bilo je v njem nekaj skrbi, ko se je ladja sedaj naglo bližala ozkemu prehodu. Odvezali so Antonievo malo veslaško ladjico in jo pripravili, da bi jo spustili. V bližini izhoda iz čeri je bila voda polna brbotajočega in premetavajočega se peska in blata. »Fortuna« je začela voziti hitreje. Nenadoma pa jo je zgrabil močan tok, ki se je odtrgal ob oseki od lagune ter jo butnil na odprto morje. Za trenutek je obstala in se zatresla. Nato so se jadra na novo napolnila.

»Kar naprej z njo, kapitan,« je zakričal Antonio, »zbogom! Pridi Juan!«

Ladji so z enim sunkom spustili navzdol. Za trenutek je štrlel črni kljun ladje s svojimi slepimi luknjami orjaško čeznje. Nato je prišel penasti pas zelene vode. Čim se je čoln dvignil, se je zdelo, da se ladja potaplja. Skozi njene lesene stene je čul Antonio zamolklo stokanje udarcev biča... nato pa ga je vrgel proti zemlji val, ki je prihrumel od zadaj. Pred seboj je imel plečeta Krusov, ki so se kot neumni oprali na vesla. Juan je ležal s hrbtom na krovu in oduševljen gledal v nebo. Tempo je bil tak, da je kar jemal sapo. Naenkrat so zašli v oblak pen. Veslači so skočili iz čolna ter ga potegnili na mehke pesek. Nato so vsi skupaj izstopili na trdi čisti pesek. Videl jih je, kako so vlekli čoln na sipino, kakor da bi se zadnji val butnil od nje. In tam zunaj —!

»Fortuna« je drsela proti zapadu kot bleščeče pogorje jader. Slepivi mesec je skozi dnevno luč plaho zr nanje.

Tovarištvo in pomoč ljudi, tolažba in moč vere ter okrepujoča zdravilna sila zemlje in morja — vse troje nas sreča včasih v sili kot divja zdravilna zelišča, ki jih je slučaj posejal in pustil dozoreti.

Zmota bi bila misliti, da so nekakšno zdravilo za vse. V najboljšem primeru so blažila sredstva ali krepiča, toda ob svojem času so odlična posebno, če se uporabljajo, ne da bi bolnik točno vedel za njih namen. Vojna k obali je ostala v Antonievi zavesti dolgo kot tako zdravilno doživetje, kot dogodivščina, ki podaljšuje njegovo življenje te ga stopnjuje, ne da bi si mogel to razložiti.

Brezkončne neštete milje na daleč se je razprostiralo deviško obrežje kot ozek trak sipe proti severu. Nekajkrat se je potopil potem pod belo meglico valov, ki so se zableščali kot kaka mavrica, če je milje dolgi pljus butnil vanj in se razpršil. Galebi so rezali peno tega prozornega zelenega grebena, se mu odmaknili čudovito naglo in odrčali nad gladino naprej. Veter je pihal ostro a svežilo, bil je topeel in brez ubijajoče sopenare pragozda in brez smradu po gnilih rastlinah. Njegov solnati okus mu je očistil glavo. Toda najbolj mogočno ga je dojmila premagujoča bleščoba bele luči, ki se je razlila čez obrežje in vodo. Ta poplava modrih žarkov, ta neskončna kar zapravljiva polnost modrine v morju, ki je bilo barvano kot škraltji in to nebo belo kot ptičja jajčeca! Daleč, daleč vse naokrog se je razpenjala ostra temna črta obzorja. Tam je bila meja. Sicer bi mogla to biti ena sama neskončnost.

Nič živega ni spremljalo Antonia razen jate ptičev, ki so za nekaj korakov pred njim prileteli, se spustili na tla in čakali, da jih je spet kdo preplašil. Završkali so s breščavim tenkim vriskom, kar je samotno tihoto naredilo še bolj globoko. Zapustili so za seboj drobne sledove, ki so se porazgubili v mokrem obrežju. Potem so bile nekakšne pečene rakovice, ki pa so se dale spoznati le po sencah, ki so drsele po pesku. V slepečem blešku so bila njihova telesa nevidna. Tako je blodil vse popoldne, okrog njega pa so šušljali ptiči in valovi v topeči se mreži senc, ki so bežale pred njim.

Zmerom bolj zamolklo bobnenje valovja, ki se je lomilo ob navpičnem od oseke izpodjednem robu čeri, ga je slednjič opozorilo, da je prišel čas za povratek.

Sonec je utonilo. Kratkotrajna tropična večerna zarja je ugasnila in prepustila tenkim žarkom medlega meseca, da je v sivo svetlobo zajel obrežje. Bela parka valovja se je majala počasnno in čarobno. Tok se je spet približeval in se začel polagoma spet vzpenjati ter odmevati v svojem naraščajočem bobnenju.

Kakšen odpočitek je bil to, da mu ni bilo treba takoj, čim je padel mrak, poslušati šelestenja in tuljenja pragozda. Tukaj ga ni bilo zvoka izven ritmičnih udarcev, sušljanja in sikanja valov, ki so se penili čez obrežje. Bilo je tako, kakor da bi hoteli njegovega duha oprostiti vseh spominov in slutenj, da bi bil kakor pesek in morska trava na razpokah in robovih skalnih pomolov, ki so tu pa tam moleli iz peska.